

6. Нестерук С. М. Стратегія оповіді в романі Дена Брауна «Джерело». Держава та регіони. Сер. Гуманітар. науки. 2018. Вип. 2. С. 15–22.

7. Поворознюк В. М. Огляд теоретичних підходів до трактування поняття «ідіостиль». Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер. Філологічна. 2016. Вип. 62. С. 275–278.

8. Советна А. В., Лісун О. В. До проблеми перекладу роману Д. Брауна «Код да Вінчі». Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. Філологія. 2019. № 38.

Іскоростенська А.В.

Науковий керівник: кандидат філологічних наук,

доцент Борисенко Н. Д.

**ПЕРЕКЛАД АМЕРИКАНСЬКИХ РЕАЛІЙ РОМАНУ РЕЙЧЕЛ
ЛІПШІНКОТТ «ЗА П'ЯТЬ КРОКІВ ДО КОХАННЯ») УКРАЇНСЬКОЮ
МОВОЮ**

Реалії несуть у собі національну та культурну своєрідність і є важливим індикатором особливостей побуту, соціального та історичного розвитку певної культури [1; 2]. Вони відображають спосіб життя, традиції та менталітет народу, а при перекладі завжди становлять виняткову складність, оскільки відносяться до розряду мовних елементів, які є чужорідними для інших культур. У розвідці ми ставимо за *мету* виокремити та розглянути прийоми українського перекладу реалій роману Р. Ліпшінкотт «За п'ять кроків до кохання» [5].

Варто зазначити, що складність реалій викликає підвищений інтерес до дослідження їх класифікацій [4] та перекладу [1; 2], а спрямування сучасних розвідок у царині лінгвокраїнознавства та лінгвокультурології на вивчення унікального у житті окремого соціуму ще раз доводить актуальність теми статті.

Відсутність єдності щодо визначення терміну *реалія* вимагає його більш детального пояснення. Р. Зорівчак вважає, що реалії – це моно- і полілексемні одиниці, які вміщують у своєму лексичному значенні традиційно закріплені за

ними набір етнокультурної інформації, чужої для об'єктивної дійсності мови реципієнта [2, с. 58].

Вибір прийомів перекладу реалій, серед яких транслітерація, транскрипція, калькування та напівкалькування, описовий переклад, прийом лексичних додавань або опущень, заміна реалії, семантична модифікація, нульовий переклад, знаходження відповідності за родом та видом, використання функціонального аналога, контекстуальний переклад, залежить від низки факторів. Серед останніх: характер тексту та його жанрові особливості; ступінь смислового навантаження реалії у контексті; особливості мов оригіналу та перекладу; лінгвокраїнознавчий рівень підготовки читача перекладу.

Український переклад роману Р. Ліппінкотт «За п'ять кроків до кохання» [5], виконаний Дар'єю Петрушенко [3] дозволяє стверджувати, що прийоми відтворення реалій залежать від того, наскільки знайомими та зрозумілими останні є для українського читача. Так, використання реалії без видозмін та транскодування відбувається тоді, коли вона є знайомою цільовим читачам. Наприклад:

His tousled, dark-chocolate-brown hair is perfectly unruly, like he just popped out of a Teen Vogue and landed smack in the middle of Saint Grace's Hospital [5, с.16].

Його скуйовджене темно-каштанове волосся перебуває в чарівному безладі — наче він щойно зійшов зі сторінок Teen Vogue і раптом опинився посеред лікарні Сент-Грейс [3, с.16].

Ономастичну реалію *Teen Vogue* перекладачка залишає без змін, не транскрибує, але при цьому і не робить виноску для читачів, що це американський журнал для підліткової дівочої аудиторії, одна з версій журналу *Vogue*. Власну назву шпиталю *Saint Grace's* перекладачка транскрибує.

Калькування знаходимо у наступному прикладі:

Hey, guys. Is everyone having a good Black Friday? I waited for snow that never came! [5, с. 8].

Привіт, люди. У всіх добра Чорна п'ятниця? Я чекала на сніг, який так і не випав! [3, с. 8].

У результаті ми отримуємо словосполучення *Чорна п'ятниця* на позначення всесвітнього дня розпродажу, що був започаткований у США і припадає на п'ятницю після Дня подяки. Виноску до цієї реалії перекладачка не додає, оскільки український читач теж знайомий із цим явищем.

Прийом часткової заміни та адаптації реалії демонструє наступний приклад:

It's only two weeks. Are you sure you can't come? It's our senior trip, Stella! [5, с.5].

Це ж лише на два тижні. Упевнена, що не можеш поїхати? Це наша остання шкільна подорож, Стелло! [3, с.5].

У цьому випадку адаптація сприяє наданню реалії форми, зрозумілої для цільового читача. *Senior trip* є подією в житті старшокласників зі Східного узбережжя та Півдня, коли вони вирушають на пляж, щоб провести час зі своїми друзями. Вираз *остання шкільна подорож* є досить зрозумілим для реципієнта.

Описовий переклад вживається тоді, коли реалія є незнайомою для читача.

I "dated" Tyler Paul my freshman year of high school, but that lasted all of a month, until I came down with an infection and needed to go to the hospital for a few weeks [5, с.14].

Я «зустрічалася» з Тайлером Полом першого року в старшій школі, але це тривало лише місяць, доки я не злягла з інфекцією й не потрапила до лікарні на кілька тижнів [3, с.14].

Реалія *freshman* використовується для позначення учня, що навчається у старшій школі в США перший рік не має відповідників в українській мові. Саме тому перекладачка обирає описовий переклад.

Вартим уваги є також добір функціонального аналогу при перекладі, що дозволяє замінити незнайому гру слів знайомою у цільовому тексті, тобто викликати подібну реакцію у реципієнта.

Наприклад:

You need new lungs. Mic drop! [5, с.30].

А тобі — нові легені. Що, з'їла? [3, с.28].

На нашу думку, функціональний аналог є найбільш вдалим прийомом у цьому випадку, адже специфіку гумору найкраще передавати саме добром знайомого виразу, на який відгукнеться читач.

Отже, аналіз прийомів українського перекладу реалій з роману Р. Ліппінкотт «За п'ять кроків до кохання» показав, що перекладачі вдаються до різноманітних способів перекладу реалій, таких як: транскрибування, калькування, прийом адаптації реалії, описовий переклад, добір функціонального аналогу, що свідчить про наявність суб'єктивного чинника у вирішенні цієї проблеми. Необхідно також зазначити, що розгляд питання про способи перекладу реалій на основі зіставлення словникового складу лише двох мов (англійської та української) значно звужує рамки проблеми, а під час виборів способу перекладу велику роль грає як задум автора тексту, а й думка автора перекладу. Подальшу перспективу розвідки вбачаємо в порівняльному аналізі способів перекладу американських реалій українською та німецькою мовами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Борисенко Н. Д., Садловська О.С. Відтворення англомовних реалій в українському кіноперекладі. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філологічні науки*. 2018. Вип. 1 (87). С. 48–52.
2. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад (на матеріалі англомовних перекладів української прози). Львів : Вид-во при Львів. Ун-ті, 1989. 216 с.
3. Ліппінкотт Р., Дотрі М., Яконіс Т. За п'ять кроків до кохання. Пер з англ. Д. Петрушенко. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2019. 240 с.
4. Славова Л. Л. Типологія освітніх реалій в англомовній художній прозі (на матеріалі роману Еріка Сігала "Love Story"). *Сучасний стан і перспективи лінгвістичних досліджень та проблеми перекладу* : тези доп. Всеукраїн. наук. конф. пам'яті д-ра філолог. наук, проф. Д. І. Квеселевича (1935-2003), (21 трав. 2021 р.) / [за заг. ред. М. В. Полховської, Н. Д. Борисенко, І. В. Іевітіс]. Житомир, 2021. С. 121–123.

5. Lippincott R., Daughtry M., Iaconis T. Five Feet Apart : A Novel. New York : Simon & Schuster Books For Young Readers, 2018. 288 p.

Іскрижицька С. Р.

Науковий керівник: кандидат філологічних наук,

доцент Нідзельська Ю. М.

ОСНОВНІ СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ

У представленій статті розглянуто існуючі проблеми перекладу англомовних фразеологічних одиниць та способи їх перекладу. Актуальність запропонованого дослідження зумовлена глибокою зацікавленістю особливостями використання фразеологічних одиниць як в англійській мові, так і в українській. Найважливішим та найскладнішим завданням при перекладі фразеологічних одиниць вважається підбір еквівалентів або аналогів, адже образність в мові оригіналу та мові перекладу може значною мірою відрізнятись. Наприклад: в англійській мові фразеологізм «*You can't make an omelet without breaking some eggs*» на українську мову перекладається як «*Без труда нема плода*» [1, с. 4]. Інший приклад, а саме фразеологізм «*Born with a silver spoon in one's mouth*» варто перекладати українською мовою так: «*Живеться – і на скінку прядеться*». Отже, використовується у мовленні цей фразеологізм тоді, коли удача супроводжує всі справи [1, с. 5]. Інший приклад привернув нашу увагу, а саме: «*A penny saved is a penny earned*», його варто перекласти таким чином: «*Копійка копійку береже*» [1, с. 12], до речі, повтор використано в англійській та в українській мовах.

Значна кількість дослідників виділяє чотири способи перекладу фразеологічних одиниць.

Перший тип відповідників, як правило, називається фразеологічним еквівалентом, так як зберігається цілий комплекс значень перекладеної одиниці. В даному випадку в мові є образний фразеологізм, який збігається за всіма